

РОЗРОБКА КОНЦЕПЦІЇ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ІКС МАШИНОБУДІВНОЇ ГАЛУЗІ

ТЕЛЬНОВА Г. В.

УДК 336.6

Тельнова Г. В. Розробка концепції фінансового менеджменту ІКС машинобудівної галузі

У статті пропонується концепція механізму фінансового менеджменту ІКС, яка включає необхідне забезпечення процесу прийняття управлінських рішень, і схема її реалізації. Обґрунтовано теоретично-методологічний, методичний, інструментальний, модельний рівні концепції фінансового менеджменту ІКС. На етапі організації та виконання підсистемами функцій фінансового менеджменту, на думку автора, доцільно використовувати IDEF (SADT)-модель інформаційних потоків, на етапі аналізу та оцінки, виявлення «вузьких місць», розробки альтернативних варіантів управлінських рішень – оптимізаційне лінійне програмування та імітаційне моделювання, прийняття рішень і відповідне планування процесів фінансового менеджменту ІКС пропонується здійснювати на основі нейронережевої моделі збалансованих показників фінансового менеджменту ІКС.

Ключові слова: фінансовий менеджмент, концепція, механізм, інтегрована корпоративна структура.

Рис.: 2. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 13.

Тельнова Ганна Володимирівна – кандидат економічних наук, доцент, кафедра фінансів, Донбаська державна машинобудівна академія (вул. Шкадінова, 72, Донецька обл., м. Краматорськ, 84313, Україна)

E-mail: anntelnova@mail.ru

УДК 336.6

UDC 336.6

Тельнова А. В. Разработка концепции финансового менеджмента ИКС машиностроительной отрасли

В статье предлагается концепция механизма финансового менеджмента ИКС, которая включает необходимое обеспечение процесса принятия управленческих решений, и схема ее реализации. Обоснованы теоретико-методологический, методический, инструментальный, модельный уровни концепции финансового менеджмента ИКС. На этапе организации и выполнения подсистемами функций финансового менеджмента, по мнению автора, целесообразно использовать IDEF (SADT)-модель информационных потоков, на этапе анализа и оценки, выявления «узких мест», разработки альтернативных вариантов управленческих решений – оптимизационное линейное программирование и имитационное моделирование, принятие решений и соответствующее планирование процессов финансового менеджмента ИКС предлагается осуществлять на основе нейросетевой модели сбалансированных показателей финансового менеджмента ИКС.

Ключевые слова: финансовый менеджмент, концепция, механизм, интегрированная корпоративная структура.

Рис.: 2. **Табл.:** 1. **Библ.:** 13.

Тельнова Анна Владимировна – кандидат экономических наук, доцент, кафедра финансов, Донбасская государственная машиностроительная академия (ул. Шкадинова, 72, Донецкая обл., г. Краматорск, 84313, Украина)

E-mail: anntelnova@mail.ru

Telnova A. V. Development of a concept of financial management of integrated corporate structure (ICS) of the engineering industry

The article offers a concept of the mechanism of financial management of ICS, which includes a necessary provision of the process of making managerial decisions and a scheme of its realisation. It substantiates theoretical and methodological, methodical, instrumental and model levels of the concept of financial management of ICS. According to the author, it is expedient to use, at the stage of organisation and performance of functions of financial management by subsystems, IDEF (SADT) model of information flows, at the stage of analysis and assessment, revelation of bottlenecks and development of alternative variants of managerial decisions – optimising linear programming and simulation modelling, decision making and relevant planning of processes of financial management of ICS is offered to be done on the basis of the neuronet model of balanced indicators of financial management of ICS.

Key words: financial management, concept, mechanism, integrated corporate structure.

Pic.: 2. **Tabl.:** 1. **Bibl.:** 13.

Telnova Anna V. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Department of Finance, Donbass State Academy of Machine Building (vul. Shkadinova, 72, Donetskaya obl., Kramatorsk, 84313, Ukraine)

E-mail: anntelnova@mail.ru

В останній період фінансовий менеджмент значно розширив коло досліджуваних проблем. Якщо при його зародженні він розглядав в основному фінансові питання створення нових фірм і компаній, а згодом – управління фінансовими інвестиціями й проблеми банкрутства, то в даний час він включає практично всі напрямки управління фінансами підприємств і корпорацій. У сучасних умовах, коли найпоширенішою метою діяльності підприємств і корпорацій є максимізація добробуту власників корпоративних прав і підвищення вартості компанії, логічно обґрунтоване застосування вартісних орієнтирів до управління фінансами. Але, враховуючи висновки щодо необхідності зміни концептуальних засад фінансового менеджменту інтегрованих корпоративних структур (ІКС) і підприємств корпоративної структури (ПКС), постає завдання розробки іншого підходу до його побудови.

Вітчизняні науковці досліджують аспекти вартісно-орієнтованого управління у своїх працях: Андрощук О. Є. (вплив фінансової комунікації на вартість компанії), Іоніна Д. Є. (обґрунтування стратегії підвищення вартості майна підприємств), Мендрула О. Г. (дослідження принципів та методів оцінки вартості підприємств), Приймак С. В. (використання вартісно-орієнтованих показників у процесі діагностики фінансового стану підприємств), Терещенко О. О. (обґрунтування ролі контролю в системі вартісно-орієнтованого управління).

Вагомий внесок у дослідження проблем управління на засадах системного підходу зробили такі вітчизняні вчені: Анохін П. К., Ворона Ю. С., Глушков В. М., Дмитренко Г. А., Кузьмін О. Є., Куликов Г. Т., Лисенко Ю. Г., Малюта А. Н., Мізюк Б. М., Новиков І. Б., Пригожин І., Сич Є. С., Ткаченко В. А., Флейшман Б. Ш., Шинкаренко В. Г. та ін. У результаті був розроблений логіко-концептуальний і

математичний апарат системних досліджень. Але потрібно подальше продовження і розширення загальної концепції в рамках дослідження фінансового менеджменту ІКС.

Метою статті є обґрунтування концепції побудови фінансового менеджменту інтегрованих корпоративних структур.

Побудова системи фінансового менеджменту неможлива без розробки концепції, на яку вона буде спиратися. Базові концепції фінансового менеджменту розглянуто автором у попередніх працях [1].

У загальному розумінні концепція (лат. – *concep-tio*) – це:

1) генеральний задум, який визначає стратегію дій під час здійснення реформ, проектів, планів, програм;

2) система поглядів на процеси та явища в природі та в суспільстві [2].

На основі даного визначення та з урахуванням підходів до побудови системи фінансового менеджменту ІКС пропонується концепція механізму фінансового менеджменту ІКС, яка включає необхідне забезпечення процесу прийняття управлінських рішень (рис. 1), і схема її реалізації (рис. 2).

Авторське бачення мети фінансового менеджменту інтегрованої корпоративної структури полягає в досягненні сталого розвитку у довгостроковій перспективі.

У зв'язку з вищезазначеним виникає необхідність дослідження сутності поняття «сталий розвиток» (табл. 1).

Під сталим розвитком ІКС пропонується сприймати кількісно-якісні зміни в її стані, спрямовані на стабіль-

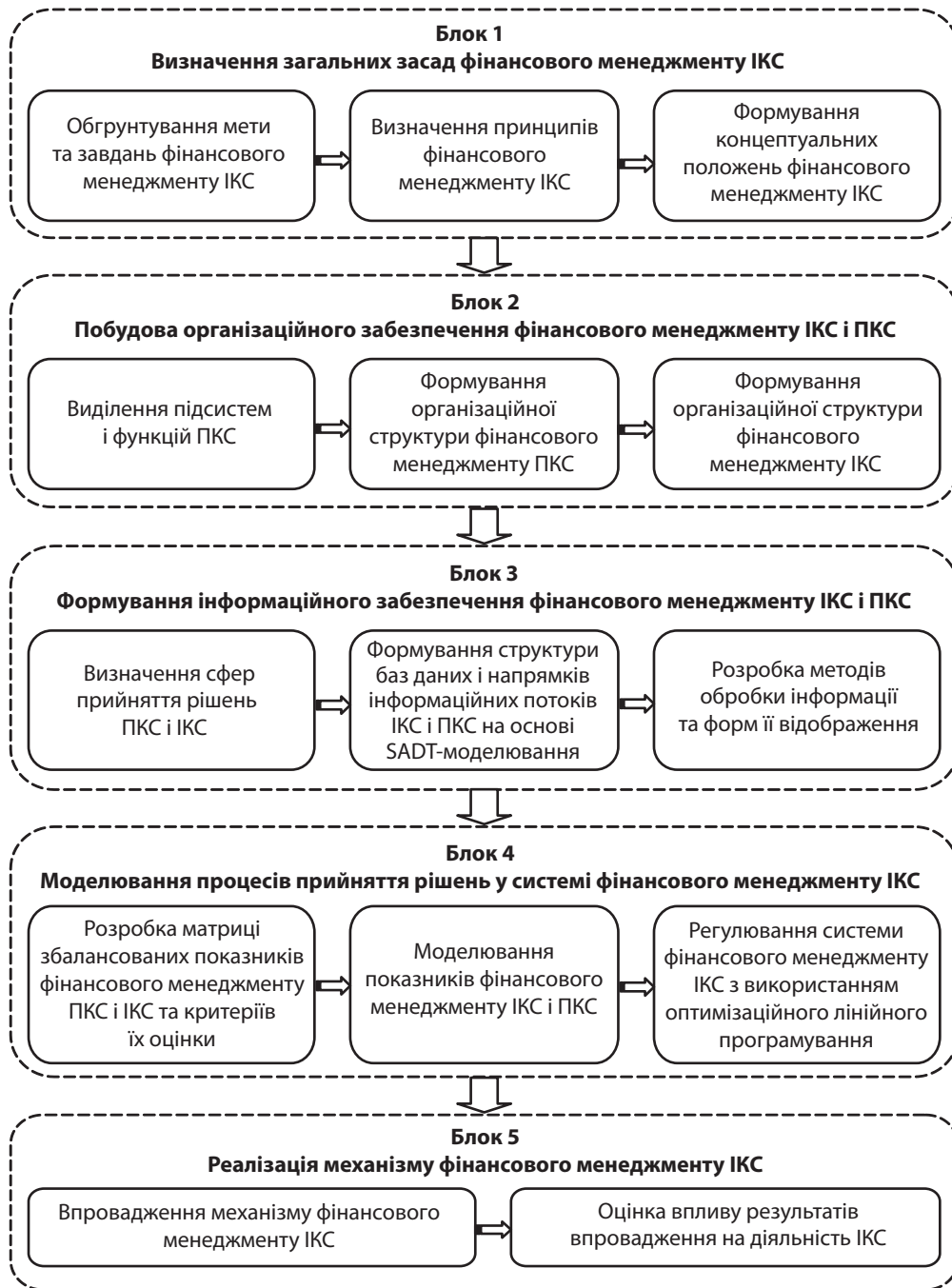

Рис. 1. Концепція механізму фінансового менеджменту інтегрованої корпоративної структури (розроблено автором)

но високий результат функціонування ІКС задля забезпечення збалансованості особистих, колективних та суспільних інтересів. Основою авторського бачення сталого розвитку інтегрованої корпоративної структури є синтез

підходів до побудови системи фінансового менеджменту (див. рис. 2), який дозволяє моделювати різні варіанти напрямків розвитку, з високою точністю прогнозувати їх результати та вибрати найбільш оптимальний.

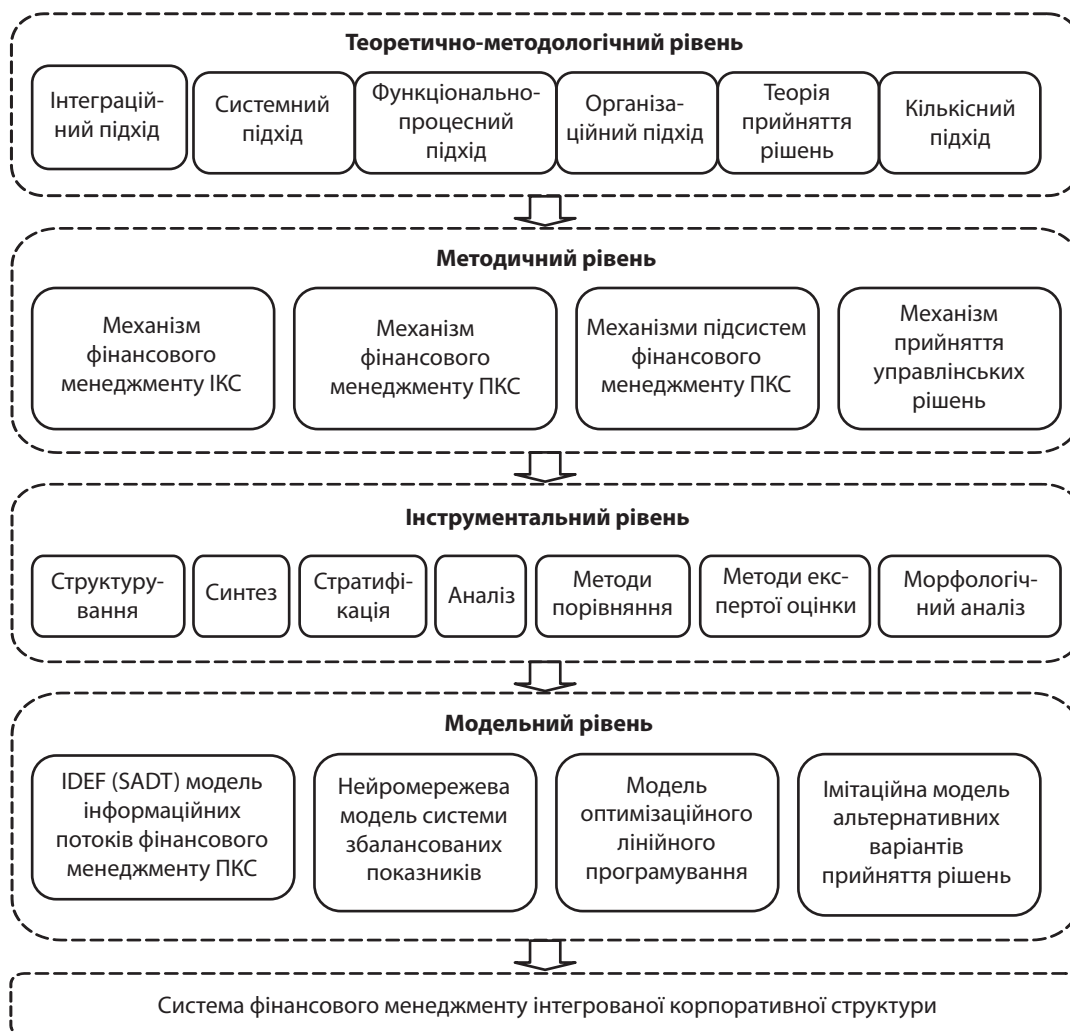

Рис. 2. Схема реалізації концепції фінансового менеджменту ІКС (розроблено автором)

Таблиця 1

Підходи до визначення поняття «стійкий розвиток підприємства»

Автор	Зміст
1	2
Кондіус І. С. [3], Замула І. В., Кірейцева Г. В. [4]	Багатовимірний процес змін, який відображає здатність системи стабільно забезпечувати динамічне зростання, зберігаючи рівновагу та збалансованість рівноцінних за своєю значимістю взаємозв'язаних соціальної, економічної та екологічної сфер, протидіючи негативному впливу зовнішніх та внутрішніх факторів
Токмакова І. В. [5]	Сталий розвиток, направлений на підвищення корисності економічної системи, яке усередині економічної системи пов'язане з економічним використанням ресурсів і високою продуктивністю, а поза системою виявляється через задоволеність покупців продукцією, через соціальну і екологічну відповідальність
Сизоненко О. А. [6]	Розвиток, при якому поліпшення його економічних показників не погіршує екологічних показників і навпаки, що забезпечує збалансованість досягнення еколого-економічних цілей та гарантує соціальну гармонію
Пушкарь А. І. [7]	Задоволення інтересів основних суб'єктів діяльності підприємства: власників, персоналу і держави
Бурда А.І. [8]	Наявність потенціалу сталого розвитку, локальні складники якого забезпечують несуперечливий, збалансований, гармонійний розвиток соціально-економічної системи, і шляхом адаптивності та гнучкості, ефективного його використання для нейтралізації зовнішніх дестабілізаційних чинників і створених конкурентним середовищем загроз без ризику для життєдіяльності підприємства

1	2
Ревенко О. В. [9]	Кількісно-якісні зміни, що приводять до підвищення стратегічного потенціалу, формування нових і посилення існуючих конкурентних переваг з урахуванням впливу факторів внутрішнього і зовнішнього середовищ
Мищенко С. П. [10]	Особливого роду якісна зміна з виявленням її особливостей, багато в чому зумовлених відмінними характеристиками економічної діяльності підприємства
Василенко О. В. [11]	Розвиток, який передбачає безперервні та прогресивні структурні зміни шляхом зміцнення структуроутворюючих зв'язків вищого рівня, які більш надійні, ніж аналогічні зв'язки підсистем підпорядкованого йому рівня з метою якнайшвидшої адаптації СЕС
Єремейчук О. С. [12]	Збалансовані кількісні, структурні та якісні зміни, що відповідають цілям організації й враховують обмеження, які висуваються зовнішнім середовищем і потенціалом підприємства
Погорелов Ю. С. [13]	Процес переходу підприємства від одного стану в якісно новий інший стан, на якому у підприємства утворюються нові можливості, здатності до вирішення принципово нових завдань та який можливий в силу того, що підприємство має здатність до розвитку – внутрішнім і зовнішнім потенціалом і здійснюється шляхом внесення відповідних змін

Доцільним, з погляду автора, є застосування синтезу інтеграційного підходу – на рівні фінансового менеджменту інтегрованої корпоративної структури та системного, функціонально-процесного – на рівні ПКС, кількісного – у процесі прийняття рішень на рівнях ІКС і ПКС.

Обґрунтуємо інструментальний та модельний рівні.

Структурування являє собою виявлення й відображення структури системи. Будь-яка система існує як цілісність взаємозалежних компонентів, однак цілісність, будучи ключовою ознакою системи, найчастіше стає істотною перешкодою для ефективного управління. Цілісне сприйняття управління системою фінансового менеджменту стає фактично неможливим, оскільки процес управління припускає цілеспрямований вплив на окремі компоненти (підсистеми та функції фінансового менеджменту) з метою оптимізації всієї системи. Таким чином, виділення компонентів і визначення зв'язків між ними стає необхідністю для фінансового менеджера.

Методи аналізу й синтезу засновані на використанні при дослідженні різних способів розчленування досліджуваного об'єкта на елементи, відносини (аналіз) і з'єднання в єдине ціле окремих його елементів (синтез).

Стосовно до дослідження процесів у фінансовому менеджменті інтегрованих корпоративних структур і підприємств корпоративної структури, аналіз дозволяє підрозділити його на операції, виявити в ньому зв'язки й відносини, а синтез дає можливість з'єднати всі операції, зв'язки й відносини й скласти загальне уявлення про систему фінансового менеджменту.

Стратифікація – це визначення шарів (страт) у багатощаровому явищі, тобто залежностей особливого виду. У дослідженні системи фінансового менеджменту такими стратами є формування цілей та піпорядкованих їм завдань, стратегії й тактики управління, виділення підсистем управління в системі фінансового менеджменту та ін.

Важливим в концепції фінансового менеджменту є морфологічний аналіз, який припускає не просту деконпозицію, тобто розкладання цілого на його складові частини, а виділення елементів по принципах функціональної значимості й ролі, тобто впливу елемента або підсистеми на стан загальної проблеми.

Прийняття управлінських рішень відбувається на основі експертних методів. Експерт – це особа, яка приймає рішення, або аналітична група, що проводить експертизу. У системі фінансового менеджменту експертами є фінансова дирекція. Рішення ними приймаються виходячи з кількісного вираження переваги (оцінки) – порівняння значень різних оцінок за принципом: на скільки або в скільки разів одна оцінка більше іншої.

На основі вищезазначених методів пропонується сформувати моделі фінансового менеджменту, які є базою для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Так, на етапі організації та виконання підсистемами функцій фінансового менеджменту, на думку автора, доцільно використовувати IDEF (SADT)-модель інформаційних потоків, на етапі аналізу та оцінки, виявлення «вузьких місць», розробки альтернативних варіантів управлінських рішень – оптимізаційне лінійне програмування та імітаційне моделювання, прийняття рішень та відповідне планування процесів фінансового менеджменту ІКС пропонується здійснювати на основі нейромережевої моделі збалансованих показників фінансового менеджменту ІКС.

ВИСНОВКИ

Таким чином, синтез підходів до фінансового менеджменту ІКС дозволяє сформувати основу комплексу організаційних та управлінських заходів, спрямованих на досягнення прийняття ефективних управлінських рішень, націлених на успішне функціонування ІКС у довгостроковій перспективі на засадах оптимізації інформаційних потоків і контролінгових процесів збалансованого управління фінансовими ресурсами. Одним із найбільш важливих моментів у визначенні підходу до побудови фінансового менеджменту ІКС є обґрунтування процесу управління й прийняття управлінських рішень. Доцільно розробити такий механізм прийняття рішень, що дозволяв би регулювати роботу підсистем по виконанню ними функцій у режимі реального часу, направляючи її на виконання цілей фінансового менеджменту ІКС. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Тельнова А. В. Розвиток класифікації концепцій фінансового менеджменту / А. В. Тельнова // Сталій розвиток економіки. – 2012. – № 6 (16). – С. 305 – 310.

2. Райзберг Б. А. Современный экономический словарь / Б. А. Райзберг, Л. Ш. Лозовский, Е. Б. Стародубцева. – 2-е изд., испр. – М.: ИНФРА-М., 1999. – 479 с.

3. Кондіус І. С. Прогнозування стійкого розвитку регіону : автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00. 05 [Електронний ресурс] / І. С. Кондіус; Луц. нац. техн. ун-т. – Луцьк, 2008. – 21 с.

4. Замула І. В. Економічна та екологічна безпека у контексті стійкого розвитку / І. В. Замула, Г. В. Кірейцева // Вісник ЖДТУ. – 2011. – № 1 (55). – С. 196 – 198.

5. Токмакова І. В. Дослідження сутності стійкого розвитку залізничного транспорту / І. В. Токмакова // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2010. – № 29. – С. 227 – 229.

6. Сизоненко О. А. Механізм забезпечення сталого розвитку в системі управління металургійним підприємством : автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08. 00. 04 [Електронний ресурс] / О. А. Сизоненко; Класич. приват. ун-т. – Запоріжжя, 2009. – 20 с.

7. Пушкар А. И. Моделирование управления развитием предприятий на основе согласования интересов экономических субъектов / А. И. Пушкар, Л. В. Потрашкова // Экономическая кибернетика. – 2003. – № 1-2. – С. 22 – 33.

8. Бурда А. І. Методичні підходи до оцінювання впливу складників триади потенціалу на сталій розвиток підприємства / А. І. Бурда // Науковий вісник НЛТУ України: зб. наук.-техн. пр. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2009. – Вип. 19.12. – 336 с. – С. 141 – 153.

9. Ревенко О. В. Розвиток підприємства як економічна категорія / О. В. Ревенко // Вісник СЛУ ім. В. Даля. – 2005. – № 2. – Частина 2. – С. 175 – 178.

10. Міщенко С. П. Теоретичні засади стійкого розвитку підприємства / С. П. Міщенко // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2011. – № 36 – С. 168 – 171.

11. Василенко А. В. Менеджмент устійного розвитку підприємств : монографія / А. В. Василенко. – К. : Центр учебной литературы, 2005. – 648 с.

12. Єремейчук Р. А. Формування механізму управління стійким розвитком підприємства : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08. 06. 01 «Економіка, організація і управління підприємствами» / О. С. Єремейчук; Харківський нац. економічний ун-т. – Х., 2005. – 20 с.

13. Погорелов Ю. С. Интервальная оценка развития предприятия с использованием показателя EVA / Ю. С. Погорелов, Е. А. Деева // Вісник Хмельницького національного університету. – 2009. – № 4. – Т. 2. – С. 110 – 114.

REFERENCES

Telnova, A. V. "Rozvytok klasyfikatsii kontseptsii finansovoho menedzhmentu [Development of classification of concepts of financial management]". *Stalyi rozvytok ekonomiky*, no. 6(16) (2012): 305-310.

Rayzberg, B. A., Lozovskiy, L. Sh., and Starodubtseva, Ie. B. *Sovremennyy ekonomicheskiy slovar* [Modern dictionary of Economics]. Moscow: INFRA-M., 1999.

Kondius, I. S. "Prohnozuvannya stiikoho rozvytku rehionu [Prediction of the sustainable development of the region]". *Avtoref. dys. kand. ekon. nauk: 08.00.05*.

Zamula, I. V., and Kireitseva, H. V. "Ekonomichna ta ekolohichna bezpeka u konteksti stiikoho rozvytku [Economic and environmental safety in the context of sustainable development]". *Visnyk ZhDTU*, no. 1 (2011): 196-198.

Tokmakova, I. V. "Doslidzhennia сутності stiikoho rozvytku zaliznychoho transportu [Study of the essence of sustainable development transport railway station]". *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti*, no. 29 (2010): 227-229.

Sizonenko, O. A. "Mekhanizm zabezpechennia staloho rozvytku v systemi upravlinnia metalurhiinym pidpriemstvom [Mechanism of the sustainable development in the management of metallurgical Enterprise]". *Avtoref. dys. kand. ekon. nauk: 08. 00. 04*, 2009.

Pushkar, A. I., and Potrashkova, L. V. "Modelirovanie upravleniia razvitiem predpriatiy na osnove soglasovaniia interesov ekonomicheskikh subektov [Simulation of enterprise management based on harmonizing the interests of economic subjects]". *Ekonomicheskaya kibernetika*, no. 1-2 (2003): 22-33.

Burda, A. I. "Metodychni pidkhody do otsiniuvannya vplyvu skladnykiv triady potentsialu na stalyy rozvytok pidpriemstva [Methodical approaches to the evaluation of the influence of components of the triad capacity on sustainable development of enterprises]". *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy*, no. 1912 (2009): 41-153.

Revenko, O. V. "Rozvytok pidpriemstva yak ekonomichna katehoriia [Development of the enterprise as an economic category]". *Visnyk SNU im. V. Dalia*, no. 2 (2005): 175-178.

Mishchenko, S. P. "Teoretychni zasady stiikoho rozvytku pidpriemstva [The theoretical basis of sustainable development of enterprise]". *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti*, no. 36-C (2011): 168-171.

Vasilenko, A. V. *Menedzhment ustoichyvoho rozvytyia predpriaty [Management of sustainable development of enterprises]*. Kyiv: Tsentр uchebnoi literatury, 2005.

Yeremeichuk, R. A. "Formuvannya mekhanizmu upravlinnia stiikym rozvytkom pidpriemstva [The formation mechanism of enterprise sustainable development]". *Avtoref. dys. na здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: spets. 08. 06. 01*, 2005.

Pogorelov, Yu. S., and Deeva, E. A. "Yntervalnaia otsenka rozvytyia predpriatyia s yspolzovanyem pokazatel'ia EVA [Interval estimation of development of the enterprise by using a measure of EVA]". *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu*, no. 4 (2009): 110-114.